

20.07.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Temmuz 2020
Pazartesi**

20.07.2020

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

20 Temmuz 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Çağ Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği
- Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Yönetmeliği
- Kırıkkale Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Hayvan satış yerleri için şartlar belirlendi

Hayvan toplama ve satış yerlerine çalışma izni verilmesi için şartlar belirlendi.

Hayvan toplama ve satış merkezi niteliğindeki hayvan satış yerlerine çalışma izni verilmesi için gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlar belirlendi.

Tarım ve Orman Bakanlığının Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılma ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, hayvan toplama ve satış merkezlerinin kurulması için ihtiyaç duyulan kapalı alan, kapalı ve açık hayvan barınma alanlarıyla karantina alanının büyüklüğü, hayvanların gece konaklamasına da imkan verecek şekilde ilgili kişilerce belirlenecek.

Bu merkezlere çalışma izni verilebilmesi için hayvanların günlük yem ve su ihtiyacının karşılanması ve gerektiğinde saklanması için depolar bulunması gerekecek.

Güvenlik noktası, tıbbi ve biyolojik atıkların depolanmasına imkan sağlayan kapalı ve muhafazalı depolama alanı, ısı ve iklimlendirme merkezi, yeteri kadar otomatik gübre sıyırıcı ile ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıyan gübre ve hayvansal atıkların toplandığı depolama alanı bulunacak.

20.07.2020

Farklı türdeki atıklar, kaynağında veya üretildiği yerde diğer atıklarla karıştırılmaksızın, sınıflandırılarak ayrı ayrı toplanacak. Bu atıklar çevre izin ve lisansı almış atık işleme tesislerine gönderilecek.

Hayvan toplama ve satış merkezinde yer alacak karantina alanı, işletmede bulunan diğer hayvanlardan izole, hayvan hastalıklarının bulaşmasını önleyecek mesafe ve yapıda ayrı bölme veya padoklara sahip olacak.

Buralarda hayvanların muayene ve kontrolleriyle aşı tatbiki, işaretleme, numune alımı, tüberkülin testi uygulaması ve benzeri işlemlerinin yapılabilmesi için uygun bölüm ve işlemlerin yapılabilmesi için hayvanları kontrol altına alabilecek bir sistem bulunacak.

Hayvan sahiplerinin veya bakıcılarının konaklama ve dinlenmelerine imkan sağlamak amacıyla hijyenik şartların sağlandığı ve sosyal ihtiyaçların karşılanacağı hizmetlerin sunulduğu konaklama yeri bulunacak.

Resmi veteriner hekimin ziyaretlerinde kullanabileceği tam donanımlı büro ve dinlenme odası yer alacak.

Soğan ve patateste 'kısıtlama' kalktı

Kuru soğan ve patates ihracatında ön izin şartı kaldırıldı

Ticaret Bakanlığının İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, kuru soğan ile taze veya soğutulmuş patates ihracatında Tarım ve Orman Bakanlığından ön izin alınması uygulamasına son verildi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) kuru soğan, patates ve limonda tüketimdeki daralma ve ihracata getirilen kısıtlamanın çiftçileri mağdur ettiğini söylemiş, kısıtlamaların kaldırılmasını talep ediyordu.

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli Konya'da tarım sektörüyle buluştu

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, "Çiftçi sahaya çıkabilmeli, üretim devam etmeli. Mümkün mertebe elimizde olan kaynakların hepsini çiftçimize aktaralım istedik. İlk altı ayda 22 milyar lira olan tüm desteklerimizin yüzde 75'ini çiftçimizin hesaplarına aktardık." dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, "Bundan sonra bizi önümüzdeki birkaç 10 yılda bekleyenler bugünkünden daha kolay olmayacak. O yüzden gıda üretimi son derece önemli. İnanılmaz büyük bir başarı var. Bu başarı öyküsünü zaman zaman kirlitmeye çalışanlar oluyor." dedi.

Pakdemirli, "Söz Sizde Tarım Orman Buluşmaları" kapsamında bir otelde düzenlenen Konya Sektör Buluşmaları Toplantısı'nda değerlendirmelerde bulundu.

COVID-19 salgını nedeniyle "Söz Sizde Tarım Orman Buluşmaları"nı video konferans yöntemiyle yaptıklarını anlatan Pakdemirli, sorunları birebir dinlemek için tekrar yüz yüze toplantılara başladıklarını söyledi.

Çiftçilerin, salgın süresince market raflarını boş bırakmadığını belirten Pakdemirli, "Türkiye'de çok ciddi bir başarı sağlandı. Türkiye'de henüz vaka yokken gıda ve lojistik hazırlıklarını yaptık. En büyük başarı, üretimi sağlayan tarımın efendilerinde.

20.07.2020

Tüm bakanlıklarımızla koordineli bir şekilde çalıştık. Çiftçi sahaya çıkabilmeli, üretim devam etmeli. Mümkün mertebe elimizde olan kaynakların hepsini çiftçimize aktaralım istedik. İlk 6 ayda 22 milyar lira olan tüm desteklerimizin yüzde 75'ini çiftçimizin hesaplarına aktardık." dedi.

Çiftçinin vadesi gelen borçlarının ertelendiğini de hatırlatan Pakdemirli, hazine arazilerinin planlanmasıyla ilgili yeni çalışmalar yapıldığını, bunun sonbaharda devreye alınacağını aktardı.

Türkiye'nin, altyapısıyla salgının üstesinden geldiğini vurgulayan Pakdemirli, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ama artık ne ilk ne de son. Bundan sonra bizi önümüzdeki birkaç 10 yılda bekleyenler bugünkünden daha kolay olmayacak. O yüzden gıda üretimi son derece önemli. İnanılmaz büyük bir başarı var. Bu başarı öyküsünü zaman zaman kirletmeye çalışanlar oluyor. Geçenlerde bir muhalefet partisi milletvekillerimizden bir tanesi açıklama yapmış, 'Tarım bitti, çiftçi bitti' diye. Bir tane rakam yok. Geçmiş yılla bir tane karşılaştırma yok. Hiç, sıfırlar. Sadece bir felaket tablosu ama tabloyu doğru olarak gösteren bir tane rakam yok. Rakam verdiklerinde de maalesef rakamların hepsi çarpıtılmış. CHP Genel Başkanımızın eline rakamları vermişler '400 bin ton TMO fındık sattı.' diye. Yok böyle bir şey. Yani satılan da ortada. Ben bunu gördüm inanın üzuldüm. Bir genel başkana rakam hazırlayan ekip son derece yanlış bir şeyler vermiş ve yanlış bir şeyler söylemiş. 14 liradan almışız, 24 liradan satmışız fındığı, 400 bin ton da fındık satmışız. Hiç böyle bir şey yok. Hani bir fıkra var ya bunun neresini düzelteyim."

Tarım konuşulurken çiftçinin, üreticinin moralinin bozulmaması gerektiğini dile getiren Pakdemirli, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde çiftçiye desteğin artırıldığını belirtti

Bu başarıda, üretici dostu politikaların etkisinin olduğuna dikkati çeken Pakdemirli, "Biz üreticimize güven verdik diye düşünüyorum. Çünkü güven vermesek üreticimiz ekmez ve dikmezdi. Üretici dostu politikalar ürettik." dedi.

Pakdemirli, Konya özelinde yapılan çalışmalar hakkında da bilgi verdi.

İleri teknolojikli yerli batarya sona yaklaşıyor

"Türkiye'nin Otomobili" projesinde önemli bir adım daha atıldı. Gemlik'teki üretim tesislerinin temel atma töreni, önceki gün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da katılımıyla gerçekleştirildi. TOGG CEO'su M. Gürcan Karakaş, 300 ve 500 kilometrenin üzerinde menzil sağlayacak, ileri teknolojiye sahip yerli bataryanın tasarımında da sona yaklaştıklarını söyledi. Karakaş, 175 bin adetlik yıllık kapasiteye ulaşıldığında 4 bin 300 kişinin istihdam edileceğini ve kadın çalışan oranının da en az %30 olacağını söyledi. Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) tarafından hayata geçirilen Türkiye'nin Otomobili projesinde önemli bir adım daha atıldı. TOGG, Bursa Gemlik'te yer alan tesisinin inşaat başlangıç törenini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirdi. TOGG CEO'su M. Gürcan Karakaş, 175 bin/yıl kapasiteye ulaşıldığında 4 bin 300 kişi istihdam edilecek tesiste, mavi ve beyaz yaka olmak üzere kadın çalışan oranının da en az yüzde 30 olacağını ilk kez törende açıkladı. Gemlik'te 1 milyon 200 bin metrekarelik alan üzerine kurulan TOGG Gemlik Tesisleri'ni 'Bir otomobil fabrikasından çok daha fazlası' olarak tanımlayan Gürcan Karakaş, "Nesnelerin interneti, veri toplama ve analizi ile verimlilik artıran, gerçek zamanlı verilerle değer üreten bir üretim ağına sahip olduğu için akıllı. 5 gr/ m2'den az "uçucu organik bileşen" salımı ile Türkiye'deki yasal sınırın 9'da 1'i, Avrupa'daki yasal sınırın ise 7'de 1'i bir değerle Avrupa'nın en temiz. Üretim yanında, Ar-Ge, Stil Tasarım Merkezi, Prototip Geliştirme ve Test Merkezi, Strateji ve Yönetim Merkezi ve daha önemlisi müşterilerimizin otomobillerimizi, teknolojimizi ve markamızı ailece deneyimleyeceği, keyifli vakit geçirebilecekleri Müşteri Deneyim Parkı'nı aynı çatı altında topladığı için fabrikadan daha fazlası olacak" diye konuştu.

Batarya süreciyle ilgili de bilgi veren Karakaş, "Hedeflediğimiz yüksek performans değerlerini teknik olarak gerçekleştirecek batarya ve e-güç ünitesi mimarisinin geliştirilmesinde de çok yol kat ettik. Farklı paketlerle 300 ve 500 kilometrenin üzerinde menzil sağlayacak, ileri teknolojiye sahip bataryamızın tasarımında sona yaklaştık. Üretim başlangıcımızdan itibaren batarya modül ve paketlerimizi yerlileştireceğiz" dedi.

Tesis 22 milyar TL yatırım ile hayata geçirilecek. Doğuştan yüzde yüz elektrikli C segmentinde bir SUV'la başlayacak olan fabrikadaki üretim, takip eden yıllarda tamamı yine yüzde yüz elektrikli C Sedan, C Hatchback, B SUV ve C MPV modelleri ile devam edecek.

İTO: 12 sektör pandemi öncesine döndü

İstanbul Ticaret Odası'nın incelemesine göre, temmuzun ikinci haftasında 19 sektörün 12'si banka ve kredi kartları ile satışlarda koronavirüs etkisini geride bıraktı.

İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) incelemesine göre, 10 Temmuz haftasında 19 sektörün 12'si banka ve kredi kartları ile satışlarda koronavirüs etkisini geride bıraktı.

İTO Başkanı Şekib Avdagiç, yaptığı yazılı açıklama ile Mart ayında başlayan salgının kart harcamaları üzerindeki değişimi araştırmak için 'TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları' verisini değerlendirdi.

13 Mart ve 10 Temmuz haftalarındaki kartlı harcamaları karşılaştırdıklarını belirten Avdagiç'in verdiği bilgiye göre, tüketicilerin kartla yaptıkları harcamalar elektronik eşya ve bilgisayarda yüzde 47 arttı. Müteahhit işlerinde artış yüzde 33, mobilya ve dekorasyon ile yapı malzemeleri, hırdavat, nalburiyede ise yüzde 27 oldu.

Bu harcama kalemlerini yüzde 24 artışla araba kiralama, yüzde 22 artışla araç kiralama-satış/servis/yedek parça ve yüzde 14 artışla doğrudan pazarlama izledi.

Öte yandan market ve alışveriş merkezleri, bireysel emeklilik, hizmet sektörleri, kuyumcular, yemek, sağlık-sağlık ürünleri-kozmetik, eğitim-kırtasiye-ofis malzemeleri harcamaları da pandemi öncesi seviyesine hızla yaklaşıyor.

Araştırma salgınla geçen son 4 ayda, kartla harcama tutarlarında internet alışverişinin payının yüzde 24'ü geçtiğini de gösterdi.

Tüketim davranışlarındaki sektörel talep değişimi

İTO Başkanı Şekib Avdagiç, banka kartı ve kredi kartları ile yapılan harcama tutarlarının, tüketim davranışlarındaki sektörel talep değişimleri konusunda ipuçları verdiğini vurguladı.

Avdagiç, "Pandemi sürecinde gördük ki, artık hemen herkes bankadan nakit para çekmeden, adeta 5 lirayı bile kartla temassız olarak ödemek istiyor. 10 kişiden en az 7'si kasada cüzdanından para değil, banka ya da kredi kartını çıkarıyor. Bu sebeple kartla harcama tutarları piyasalar için çok önemli bir veri" bilgisini verdi.

Şekib Avdagiç, "Üyelerimizle yaptığımız görüşmelerde de kartla alışverişin giderek yaygınlaşmaya başladığı yönünde geri bildirimler alıyoruz" dedi.

TCMB verilerinden yola çıkarak, sektörlerin Kovid-19 etkisinden ne kadar çıktıklarını incelediklerini belirten Avdagiç, "POS cihazları hızlı çalıştı, harcamalar pandemi öncesine döndü" ifadesini kullandı.

İTO Başkanı Avdagiç, şunları söyledi:

"Salgının başladığı 13 Mart haftasında kartla yapılan her 100 liralık harcama tutarının 10 Temmuz haftasında kaç liraya indiğini ya da çıktığını inceledik. Birçok sektörümüzde kartla alışverişte pandemi öncesi seviyenin üzerine çıktığını memnuniyetle gördük. Bir başka deyişle 'POS cihazları pandemi öncesine dönüş sinyali verdi' diyebiliriz. Bununla birlikte bazı sektörlerimiz ise eski seviyelerine yaklaşmaya çalışıyor. Normalleşme ile bu sektörlerde de eski seviyenin yakalanacağını, hatta aşılabileceğini düşünüyoruz."

Esnaflar 'devren satılık'

Pandemi sonrası müşteri ve satışlarda tarihi dip seviyeleri gören esnaf ve markalar bir bir kepenk kapatmaya başladı. Sektör temsilcileri, önlem alınmadığı takdirde kapanmaların çok daha yüksek oranları bulabileceği uyarısında bulundu.

Koronavirüs salgını nedeniyle satışlarda tarihi düşüşler yaşayan işyerlerinde kapanmalar başladı. İstiklal Caddesi, Kadıköy gibi en işlek caddelerde yıllardır hizmet veren hazır giyim markaları şubelerini kapatırken, esnaf ve sanatkâr tarafında ise devir ilanları hızlı artışa geçti. Kapanmalar sahibinden.com verilerine de yansdı. Temmuz ayına ait ilk 15 gününde satılık işyeri ilanı bir önceki yılın aynı döneminde göre yüzde 51 arttı. Söz konusu artış oranı haziran ayında ise yüzde 77 olarak gerçekleşmişti. TESK verilerine göre haziran ayında 7 bin 222 esnaf kepenk kapattı. Öte yandan yeni iş yeri başvuruları da hızlı düşüşe geçti. Sektör temsilcileri, önlem alınmadığı takdirde işyeri kapanma oranlarının çok daha yüksek seviyelere çıkabileceği uyarısında bulunuyor

"Yeni istihdam yaratılmıyor"

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, pandemi sonrası mekanların çok boş kaldığını, esnafın iş yapamadığını ve bunun ekonomik sonuçlarının da görülmeye başlandığını söyledi. Yatırım ortamının de yeni müteşebbisler için uygun olmadığına dikkat çeken Palandöken, "Müteşebbis sayısının artması için yeni bir esnaf paketinin hazırlanması gerekiyor. Gelişmiş ülkelerde esnaftan 5 yıl vergi alınmıyor. Bizim koşullarımız o kadar geniş değil ama en azından 3 yıl vergi alınmasa, stopaj gibi destekler verilse yatırım ortamı daha cazip hale gelebilir" dedi. Koronavirüs salgını nedeni ile yeni istihdamın da yaratılmadığına dikkat çeken Palandöken, "Kamuda iş yok, birçok genç evde oturuyor. Özel sektör de işçi alma taraftarı değil" dedi.

"Kapanmalar yüzde 20 artabilir"

Palandöken'e göre tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi, en çok alt gelir grubunu ve esnafı vurdu. Palandöken, "Sektörler iş yapamaz hale geldi. 65 yaş kısıtlaması nedeni ile bu yaş grubundaki esnaf zarara girdi. Büyük hacimli dükkanların hepsi boş. En işlek caddelerin üzerlerindeki işyerlerinde bile müşteri kaybı var. Eğlence sektörü, barlar, içkili yerler açılmadı. En yüksek kiralar onlardaydı. Düne kadar ana arterlerde hava parası ile dükkan alınırken şimdi kiralar düşmesine rağmen iş yeri açmaya hevesli insan kalmadı. Destek gelmezse ve ortam bu şekilde devam ederse kapanan işyeri sayısı yüzde 20 artar" diye konuştu.

En yüksek haziran kapanışı!

TESK verilerine göre, Türkiye'de bu yılın ilk 6 ayı itibarıyla 3 bin 4 esnaf odasına kayıtlı 1 milyon 906 bin esnaf ve 2 milyon 58 bin adet işyeri bulunuyor. Yine bu yılın ilk 6 ayında kapanan işyeri sayısı 35 bin 965 olarak gerçekleşti. Söz konusu rakam haziran ayında ise 7 bin 222 adet oldu. Bu rakam son 5 yılın en yüksek haziran ayı rakamları olarak kayıtlara geçti. DÜNYA'nın konuştuğu birçok esnaf en büyük sıkıntılarının kira ödemek konusunda olduğunu söylüyor. Bazı mülk sahiplerinin normalleşme sonrası kiralara fahiş zamlar yaptığı dile getiriliyor.

BMD: Mağaza kapatmalar hızlandı

Mağaza kapatma haziran ayında topyekûn açılış yapan Birleşmiş Markalar Derneği (BMD)'ye üye 400'den fazla markada da arttı. Kadıköy, İstiklal Caddesi gibi ana arterlerde yıllardır faaliyet gösteren büyük markalar bir bir mağazalarını kapatıyor. BMD tarafından mayıs ayında yapılan çalışmada bu durumu ortaya koydu. Derneğe üye markaların yüzde 71.7'si açılıştan sonra mağaza kapatmayı düşündüklerini dile getirmişti. Yine bu markaların yüzde 19.7'si 2, yüzde 14.5'i 3, yüzde 15.8'i 4, yüzde 10.5'i 5 ve yüzde 38.2'si de daha fazla sayıda mağaza kapatacaklarını belirtmişti. BMD Başkanı Sinan Öncel, mağaza kapatmaların mayıs ayında başladığını, haziranda da devam ettiğini söyledi. Temmuzda ise yüksek kiraların devam etmesi nedeni ile kapanmaların hızlandığını anlatan Öncel, "Yangında ilk kurtarılacaklar diye bir laf vardır. Bizde tam tersi. Markalar daralmada ilk, ikinci ve üçüncü kapanacak mağazalar listesi hazırladı ve kapatmaya başladı" dedi.

AVM ve markalar poker oynuyor

Öncel, ilk kapanacak listesindeki mağazaların kapandığını ve şimdi ikinci listeye geçildiğini söyledi. Bazı mağazalara büyük maliyetlerle dekorasyon yapıldığı için kapatmayı göze almanın zor olduğunu dile getiren Öncel, "Kira 50 bin TL ama içinde 700 bin TL'lik dekor var. Bunu mal sahibi de AVM de biliyor. AVM masraf yaptı, sökemez diyor ve o zaman da bu durum bir poker oyununa dönmeye başlıyor. Bu nedenle AVM indirim oranını çok cüzi miktarda tutuyor. Kira 50 bin TL ve 70 bin TL'lik

ciro yaptık, sürdürülebilir değil, yılsonuna kadar ciro kirası yapalım diyoruz. Ama profesyonel AVM yöneticileri oralı olmuyor. İş restleşmeye dönüyor. Maalesef bu durum kısır döngüye girmeye başladı” diye konuştu. Cadde mağazalarında da aynı durumun söz konusu olduğuna dikkat çeken Öncel, “AVM’lerdeki kapanışlar hızlanırsa bunun geri dönüşü çok uzun zaman alır. Çünkü kimse de yeniden mağaza açma iştahı yok. Kapanan mağazanın yerine kimse mağaza açmayacak. En az yılsonuna kadar ciro kirası uygulanmalı” dedi.

Yeme-içmede işletmelerin %50’si borçla dönüyor

Tüm Restoranlar ve Turizmciler Derneği (TÜRES) Başkanı Ramazan Bingöl, pandeminin etkilerinin yeme-içme sektöründe yeni yeni kendini göstermeye başladığını söyledi. Şu ana kadar işletmelerin destekler ile ayakta durduğunu dile getiren Bingöl, “Esas sıkıntı şu an başlıyor. . AVM’lerdeki yeme-içme alanlarında kapanma oranı yüzde 30-40 bandında olacak. Şimdiden kapanma haberlerini almaya başladık” diye konuştu. Bingöl, turist ağırlıklı müşterisi olan işletmelerde de çok fazla kapanma olacağını vurguladı.

Devirler turistik bölgelerde yoğunlaştı

Coldwell Banker Türkiye Ülke Başkanı Gökhan Taş, devir işlemlerinin Bodrum Marmaris, Kuşadası gibi yabancı turist ağırlıklı yerlerin caddelerindeki yeme içme, kuyumculuk sektörlerinde kendini hissettirdiğini kaydetti. Taş, yeme içme sektöründe devirlerin ise özellikle yerinde yemek servisi yapan firmalar arasında yoğunlaştığını söyledi.

Ruhsat karmaşası haksızlık yaratıyor

Kadıköy’de açılmayan mekanlardan biri olan Bina’nın direktörlerinden Gül Güngör, sektörde 1 Haziran itibarıyla açılan işletme oranının yüzde 75 civarında olduğunu söyledi. Bunun en önemli sebebi ruhsat karmaşası olduğunu söyleyen Güngör, “2001 öncesi alınan ruhsatlarda cafe-bar olarak nitelendirilen mekanlar açılmazken, daha sonra aynı kriterlerdeki işletmeler içkili kafeterya olarak ruhsatlandırıldı. İşte onlar şu an açıklar. Aynı isim, konsept ve çalışma koşullarında hizmet veren 2 işletmenin birisi açıkken diğeri kapalı” dedi. Ruhsatın yarattığı farkın giderek sürdürülebilir olmayan bir noktaya gittiğini belirten Güngör, halihazırda açık olan işletmelerde ise ciroların pandemi öncesinin yüzde 20-30’una ancak ulaştığını söyledi. Güngör, “Şimdilik kapatan işletme çok olmasa da iş yerini devir etmeye çalışan ya da bunu düşünen sayısı her gün artıyor. Bu şekilde birkaç ay devam ederse sektörün yarısından fazlasının buna dayanacağını düşünmüyoruz” dedi.

Alaattin AKTAŞ

20 Temmuz 2020

Borsada başrolde 24 bin, figüran olarak 1.5 milyon yatırımcı var

- ***Borsadaki 24 bin yatırımcı hisse senetlerinin yüzde 88'ine, 1 milyon 545 bin yatırımcı ise senetlerin yalnızca yüzde 12'sine sahip.***
- ***24 bin yatırımcının her birinin 19.5 milyon, 1 milyon 545 bin yatırımcının her birinin ise 43 bin liralık hisse senedi var.***
- ***Eğer hisse senedi fiyatları artıyorsa, bilin ki büyükler artmasını istediği içindir, küçükler alıcı olduğu için değil.***

Başroldeki 24 bin yatırımcı, toplam yatırımcı sayısının yalnızca yüzde 1.5'i kadar bir büyüklük oluşturuyor. Ancak bu 24 bin yatırımcı hisse senetlerinin tam yüzde 88'ini elinde bulunduruyor.

Figüran konumundaki 1 milyon 545 bin yatırımcı sayıca yüzde 98.5 gibi ezici bir çoğunluğa sahip. Ancak iş paraya, portföye geldi mi bu çoğunluk yalnızca yüzde 12'lik paya hükmedebiliyor.

Bir kez daha vurgulamakta yarar var...

Yüzde 1.5 paranın yüzde 88'ine sahip durumda.

Yüzde 98.5 ise paranın ancak yüzde 12'sine sahip.

İşte Borsa İstanbul bu!

“Uçtu, tırmandı, diğer borsalardan pozitif ayrıştı, tasarruf sahibinin yeni adresi oldu, tasarruflar artık buraya akıyor” diye methiyeler düzülen Borsa İstanbul bu!

“Borsaya yön verenler” diye nitelediğimiz yaklaşık 24 bin yatırımcının toplam portföyü 467 milyar lira. Yani bu 24 bin yatırımcının her birinin 19.5 milyon lirası var.

Diğer yatırımcılar olan 1.5 milyon kişinin toplam parası ise yalnızca 66 milyar lira. Yani bu yatırımcıların her biri 43 bin liralık portföye sahip.

24 bin yatırımcı ne isterse o olur!

Birileri hala zannediyor ki geniş bir yatırımcı kitlesi girdiği için hisse senetleri değer kazanıyor ve borsa yükseliyor.

Hatırlatalım; yılın ilk yarısında hemen hemen tümü yerli bireysel yatırımcılardan oluşmak üzere borsa yatırımcısı sayısı 365 bin artmıştı.

Ancak borsanın nasıl seyredeceğini belirleyen yatırımcı sayısı belli. Haziran sonu verilerine göre sayıları ancak 24 bin olan yatırımcı kitlesi ne derse, borsanın nereye gitmesini isterse o oluyor.

Küçük tasarruf sahibi konumundaki daha fazla yatırımcının borsaya girmesi fiyatları yukarı iter mi, bir ölçüde. Bu yatırımcıların eti ne budu ne! Ne kadar alım gücüne sahipler ki müthiş bir talep yaratıp borsayı yukarı itebilsinler. Eğer hisse senedi fiyatları artıyorsa, bilin ki büyükler artmasını istediği içindir, küçükler alıcı olduğu için değil.

Borsada kimler başrolde, kimler figüran?

	Yatırımcı sayısı	Portföy (Milyon TL)	Ortalama portföy (TL)
Borsaya yön verenler			
Yabancı tüzel	1.335	148.019	110.875.839
Yabancı diğer	1.580	116.616	73.807.474
Yerli tüzel	5.426	80.856	14.901.540
Yerli gerçek (*)	14.872	71.053	4.777.626
Yerli diğer	756	50.528	66.836.551
Toplam	23.969	467.072	19.486.507
Diğer yatırımcılar	1.545.321	66.453	43.002
Genel Toplam	1.569.290	533.525	339.978

(*) Portföyü 1 milyon liranın üstünde olan yatırımcılar.

“Birkaç fonla üç beş Coni!”

Borsadaki yatırımcı dengesizliği yıllar yılı aynı. Biz haziran sonundaki durumu aktarıyoruz ama biliyoruz ki bu tablo beş yıl önce de, on yıl önce de neredeyse aynıydı.

Yıllar önce bu çarpık tabloyu özetleyen bir başlık kullanmıştık. Doğrusu bu durumu izah etmek için daha uygun bir başlık da henüz bulabilmiş değiliz.

"Borsa borsa dedikleri birkaç fonla üç beş Coni!"

Haziran sonunda borsadaki toplam hisse senedi yatırımcısı sayısı 1 milyon 569 bin. Bu yatırımcıların tam yüzde 98.91'i yerli gerçek yatırımcılar. Ama bu yatırımcıların portföydeki payı yalnızca yüzde 25. Aslında yüzde 25 de yanıltıcı bir oran. Gerçek kişilerin elindeki hisse senetlerinin çok büyük bölümü yüklü miktarda portföye sahip olanlarda toplanmış durumda.

Bu konudaki detaylı verileri de yakında paylaşacağımızı belirtelim.

Borsada en büyük paya sahip olan kesim yabancı tüzel kişiler. Bu grupta yalnızca 1.335 yatırımcı var, ama bunların sahip olduğu hisse senedi tutarı 148 milyar lira.

Tabloda yer alan detaylara bakınca "Birkaç fonla üç beş Coni" demekte haksız olmadığımız görülüyor.

Borsaya bir avuç yatırımcı hükmediyor

	Yatırımcı sayısı	Pay (Yüzde)	Portföy (Milyon TL)	Pay (Yüzde)	Ortalama portföy (TL)
Yerli	1.558.417	99,31	266.898	50,03	171.262
Gerçek	1.552.235	98,91	135.513	25,40	87.302
Tüzel	5.426	0,35	80.856	15,16	14.901.540
Diğer(*)	756	0,05	50.528	9,47	66.836.551
Yabancı	10.873	0,69	266.627	49,97	24.521.940
Gerçek	7.958	0,51	1.992	0,37	250.314
Tüzel	1.335	0,09	148.019	27,74	110.875.839
Diğer(*)	1.580	0,10	116.616	21,86	73.807.474
Toplam	1.569.290	100,00	533.525	100,00	339.978

(*) Fonlar, yatırım ortaklıkları ve diğer yatırımcılar.

Yabancı çıkışı 4.2 milyar buldu

Bu arada yabancılar borsadan çıkmaya devam ediyor. Yılbaşından 10 Temmuz'a kadar olan dönemdeki yabancı çıkışı net 4.2 milyar dolara ulaştı.

Böylesine yüklü çıkışa rağmen yabancılar hisse senetlerinin halen yarısına sahip durumda.

Yabancıların devlet iç borçlanma senedindeki net satışları da yılbaşından 10 Temmuz'a kadarki dönemde 7.3 milyar doları buldu.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

İstanbul Sözleşmesi anketinden ne çıktı?

Muhazafakâr kesimde İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili ciddi bir tartışma yürüyor.

Tartışmanın merkezinde ise AK Parti var. Çünkü İstanbul Sözleşmesi AK Parti döneminde imzalandı. Kadına şiddeti düzenleyen 6284 sayılı kanun AK Parti iktidarınca çıkarıldı. AK Parti'de bir grup, İstanbul Sözleşmesi'nin eşcinselliği meşrulaştırdığını savunuyor. Mahkemelerin kadına şiddet adına verdiği bazı kararların ailenin yıkılmasına yol açtığını savunuyorlar. Bir grup ise İstanbul Sözleşmesi'nin işkence ve kötü muameleye maruz kalan kadınlara koruma sağladığını savunuyor. Şikâyet edilen uygulamaların mahkemelerin verdiği kararlardan kaynaklandığını ifade ediyor.

Siyasi irade henüz bir karar aşamasına gelmiş değil. Ama Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da bu konuyu kafasında şekillendirmeye çalıştığı anlaşılıyor.

Zaman zaman güncel tartışmalarla ilgili kamuoyu araştırmalarını yayınlıyorum. Erol Erdoğan'ın danışmanlığını yaptığı Argetus Araştırma, İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili bir araştırma yapmış. Araştırmanın detaylarını paylaşmadan önce İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 sayılı yasayı tekrar okudum. Çünkü araştırmada, Türk halkının yoğunlukla tartıştığı İstanbul Sözleşmesi'ni pek bilmediği ortaya çıkıyor.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ BİLİNİYOR MU?

“İstanbul Sözleşmesi'ni hiç duymadım” diyenlerin oranı yüzde 67.9 çıkıyor. “Duydum ama okumadım” diyenler ise yüzde 16.3 ediyor. Böylece İstanbul Sözleşmesi'ni bilmeyenlerin oranı yüzde 84.2'ye çıkıyor. “İstanbul Sözleşmesi'ni duydum” diyenlerin oranı 19.7 olurken, sözleşmeyi okuduğunu söyleyenlerin oranı yüzde 5.1'e çıkıyor.

KADINA ŞİDDETİ ÖNLÜYOR MU?

“İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik şiddeti önlüyor mu” sorusuna verilen cevap, sözleşmenin bilinmediğini ortaya koyan veriler içeriyor. “Şiddeti önlüyor” diyenlerin oranı yüzde 18.9 olurken, “Önlemiyor” diyenlerin oranı yüzde 15.3’le daha az kalıyor. Yüzde 56.4’ü ise bu konuda bir fikrinin bulunmadığını belirtiyor.

KADINA ŞİDDETİ TEŞVİK EDİYOR

İlginç bir sonuç ise araştırmaya katılanların yüzde 13’ü İstanbul Sözleşmesi’nin kadına şiddeti teşvik ettiğini savunuyor. Bunu neye göre söylüyorlar bilemiyorum. Ama yüzde 21.4’ü bu fikre katılmıyor. Muhteşem sonucumuz, yani “Bilmiyorum” ve “Fikrim yok” diyenler yüzde 57.6 ile yine bir numara.

BOŞANMAYI TEŞVİK EDİYOR MU?

Araştırmaya katılanların yüzde 20.6’sı İstanbul Sözleşmesi’nin boşanmayı teşvik ettiği değerlendirmesine katılmıyor. “Boşanmayı teşvik ediyor” diyenlerin oranı yüzde 14.3’te kalırken, yüzde 57.9 oranında ise “Fikrim yok” yanıtı veriliyor.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ AİLEYİ TEHDİT EDİYOR MU?

İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili tartışmanın bamteli burası. Sözleşme aile yuvalarını dağıtıyor mu, dağıtmıyor mu? Araştırmaya katılanların yüzde 13.5’i sözleşmenin aileyi tehdit ettiğini düşünüyor. Yüzde 19.9’u ise bu düşünceye katılmıyor. Toplumun karpuz gibi ortadan ikiye bölündüğünü gösterecek çapta yüksek oranlar değil. Yüzde 57.2 oranında “Fikrim yok” yanıtını veriyor.

EŞCİNSELLİĞİ TEŞVİK EDİYOR MU?

Bıçak gibi keskin bir konu. İstanbul Sözleşmesi’ni savunanların en zayıf, karşı çıkanların ise en güçlü yanını oluşturuyor. İstanbul Sözleşmesi’nin eşcinselliği yaygınlaştırdığı yargısına katılanların oranı yüzde 13.9 olurken, katılmayanların oranı yüzde 20.2’ye ulaşıyor. Görüş bildirenlerin yüzde 58.7’si ise fikrinin olmadığını belirtiyor.

SONSÖZ

Erkekler tarafından katledilen, cinsel istismar başta olmak üzere her türlü kötü muameleye maruz kalan kadınların sorunu günümüzün en ciddi konularının başında geliyor. Diğer tarafta ise yıkılan yuvalar... İstanbul Sözleşmesi ele alındığında uygulamadan kaynaklanan sorunların da masaya yatırılması gerekiyor. Ama görünen bir gerçek var. Tüm kutsal dinlerce sapkınlık olarak tarif edilen eşcinsellik meşrulaştırılıyor, normalleştiriliyor ve yaygınlaştırılıyor.

HDP'İN KADINA ŞİDDETLE SINAVI

HDP, iki milletvekilinin kadına şiddet ve tecavüz olayıyla sarsılıyor. Hakkında “nitelikli cinsel saldırı” iddiasıyla fezleke düzenlenen Mardin milletvekili Tuma Çelik, partisinden istifa etti. Tuma Çelik'in D.K. isimli kadına tecavüz ettikten sonra tehdit ettiği öne sürülüyor. HDP'li bir başka milletvekili Mensur Işık ise öğretmen olan eşini dövüyor. Yaralı kadının uzun süre hastaneye gitmesini engelliyor. Bu ne vahşet! HDP, Işık'ı kesin ihraç talebiyle disipline sevk etti.

Onurlu bir kadın olan HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın utanç verici bu olaylardan rahatsız olduğundan eminim. HDP'li Hüda Kaya'nın tecavüze uğradığı iddia edilen kadının susması için devreye girdiği iddiasını yalanlaması yerinde bir tavır oldu. Kadına şiddetin, tecavüzün her türlü iğrenç saldırınının partisi, etnik kökeni, mezhebi, dini yok. Bu tür iğrençliklerin “ama”, “fakat” demeden karşısında dikilmek gerekiyor. O nedenle HDP'nin kadına şiddet konusunda vereceği sınavı dikkatle takip edeceğim.

MUHARREM İNCE DOĞRU OLANI YAPIYOR

MUHARREM İnce'yi zaman zaman eleştiriyorum. Ama doğrularını da destekliyorum. Muharrem İnce, “Davet edilirse Ayasofya'da namaza giderim” dedi. Bunda eleştirilecek ne var? Muharrem İnce'nin CHP'liliğini kimse tartışamaz. Ayrıca Muharrem İnce sadece seçimden seçime cuma namazı kılan birisi değil. Meclis camisinde kaç defa yana yana cuma namazı kıldık. CHP'nin bir önceki Genel Başkanı Deniz Baykal da torunlarını alır, bayram namazına giderdi. CHP'liler bu ülkede namaz kılmıyor mu, oruç tutmuyor mu? Anadolu'da cami yaptırma ve yaşatma derneklerinde görev alan CHP'liler var. CHP, İstanbul'daki bir avuç marjinallerden ibaret değil. Hem ayrıca CHP'nin din karşıtı olduğu algısı da ancak böyle kırılır. Ezanın Arapça aslına çevrilmesine karşı çıkmadığı zaman CHP'nin başında İsmet Paşa vardı. CHP, Ayasofya'nın camiye çevrilmesine karşı çıkmamakla da çok akıllıca bir iş yaptı.

İbrahim Kahveci

Güneşten sonra ay da batacak...

Herkes çok biliyor. Hele kırsal ve kenar semtler. Onların bilgi düzeyine ulaşmanın imkânı yok.

Alimler

Bilginler

Filozoflar

Her şeyi bilenler de onlar.

Biz cahiller ise uğraşyoruz öğrenmek için. Gece gündüz çalışıp analiz yapıyoruz ama hala öğrenemiyoruz.

Cahillik işte...

***

Yapısal olarak bozuluyoruz: Kurumlar, kurallar çalışmayınca; liyakat, adalet gidince ortaya çıkan ve asıl çıkacak sonuçları bulmaya çalışıyoruz.

Yokuş aşağıya giden aracın arada bir tümsekte zıplamalarına mı sevineceğiz; yoksa yokuş aşağı gittiğimize mi üzüleceğiz. Ya da bu gidişin sonu uçurum olduğunu düşününce mi çıldıracağız.

Bilemiyorum açıkçası.

***

Bakın önceki gün Merkez Bankası bankaların elindeki döviz mevduatlarından 9,2 milyar dolar daha kendisine verilmesini istedi. Böylece Merkez Bankamız bankalardaki yabancı para mevduatları nedeniyle kendisinde tutulmasını istediği karşılık tutarını 67,5 milyar dolara yükseltmiş oluyor.

20.07.2020

İyi ama ne yapıyor Merkez Bankası bu para ile?

Kasasında mı tutuyor?

Oysa bankalar mevduat toplar ve kredi verir. Bu sayede ekonomide çarklar döner. Ama Merkez Bankası illa istiyor o dövizleri.

Merkez Bankamız son bir kaç yıldır Con Ahmet Devri daim makinesini çalıştırıyor. Bu ne demek? Dövizimiz bir şekilde elden ele doluyor.

Sokağa düştü yani... Kötü yollarda bu dolarlar, eurolar.

Gerçekten kiminledir, nerededir bilmiyoruz.

Merkez Bankası ayrıca özel bankalardan Millet'in dövizini swap yolu ile alıyor. Sonra ne yapıyor bilen var mı? Ya da açıklanıyor mu?

Merkez Bankası döviz piyasasına dolar satarak müdahale ediyor mu? Kamu Bankaları ile arasında kurduğu bir döviz satış sistemi var mı?

Bu konuda açıklanan bir bilgi var mı?

Nerede Millet'in dövizini?

***

Bu yıl turizm yok. Belki bir kaç Rus gelir.

Rusya'da da covid 19 sayısı 1 milyona dayandı ama neyse...

Yılın ilk 5 ayında -16 milyar 720 milyon dolar cari açık verdik. Artık finans hesabından da para gelmiyor. Sadece Katar 10 milyar dolar swap yollamış. O da olmasa **dış borç ödemelerinin de etkisi ile rezervlerimiz 32,4 milyar dolar azalacaktı.**

Gerçi ülkede rezerv mi kaldı? Merkez Bankasının net döviz rezervi nedir?

O kadar döviz ihtiyacımız olmasa 9,2 milyar dolar daha getirin der miydik?

Bu yılın ilk 6 ayında Reel Kur Endeksi; yani enflasyondan arındırılmış TL'nin değeri 70,0 sınırının bile altına düşmüş durumda.

TL'nin değeri döviz karşısında yerlerde sürünüyor.

1994 yılında bu değer 78,8'deydi. 2001 yılında ise 87,6 seviyesinde. Bu yılın ilk altı aylık ortalaması ise 69,1.

20.07.2020

Bu ne demek oluyor?

Anlatalım: TL değer yitirince ihracat artıyor, ithalat ise azalıyor (du).

2000 yılında dış ticaret açığı -21 milyar 959 milyon dolarken, 2001 yılında bu açık -3 milyar 282 milyona geriliyor.

2017 yılında -58 milyar 575 milyon dolar olan açık, bu yılın daha ilk altı ayında -20 milyar 986 milyon dolar oldu. Yani yolumuz 40 milyar doların üzerinde bir dış ticaret açığına doğru gidiyor.

İyi ama bu sefer bu dış ticaret açığını kapatacak turizm de yok.

Yıllardır bize para yollayan Avrupa ülkelerine de meydan okuduğumuz ve hadlerini bildirdiğimiz için şimdi oralardan da zırnık yok.

Geçmiş yıllarda aldığımız dış borçların da bir kısmını ödemek zorunda kalıyoruz. **Daha bu yılın ilk 5 ayında 18 milyar dolar dış borç ödedi özel sektör. 2018 başından bu yana özel sektörün net ödediği dış borç 80 milyar dolara ulaştı.**

Devlet yüzde 6 seviyelerinden dış borçlanarak bu açığın sadece yarısını kapatabiliyor.

Nasıl sürecektir bu dövizesizlik?

Acaba Mültecileri yeniden sınırlara mı yığsak? Nasıl çözeceğiz bu sorunu? Millettin dövizlerini Merkeze çağırarak ne kadar idare edebiliriz?

En iyisi Salı Akşamı 22:00'de KRT TV ekranlarında tablolarla beraber durumu izah edelim.

***

Güneş çoktan battı ama yakında ay ışığını da kaybedersek ne olacak? Karanlıkta yürümeye ne kadar alışkınız?

O değil de küçücük çocuklarımız, evlatlarımız bu karanlıkta ne yapacak? Asıl onları düşünelim.

20 Temmuz 2020, Pazartesi **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

Amerika'daki seçimlerle uğraşırken Van Gölü'nde boğulanlarla ilgilenilir mi?

Derin Amerika ve yerleşik medya, [Donald Trump](#)'ın yeniden başkan seçilmemesi için, yapılabilecek her şeyi yapıyorlar. Son olarak açıklanan ve telefonla yapılan bir nabız yoklamasına göre, Trump'ın rakibi Biden'ın tutulma oranı yüzde 55'miş. Yani Trump da en fazla yüzde 40'lar düzeyinde şans sahibiymiş.

Seçimler

Bu tür haberleri tabii ki ihtiyatla izlememiz gerekiyor. Çünkü geçen seçimde de Trump'ın rakibi Hillary Clinton bütün anketlerde önde çıkıyordu. Trump'a oy veren Amerikalılar, yerleşik medyanın ve derin Amerika'nın mensupları değiller. Bunlar milliyetçi, silah sahibi ve siyahlara, liberallere karşı olan kesim... Ayrıca sayıları 50 milyona yakın Evangelistler de Trump'tan yanalar.

Trump daha elverişli

Bir Türk vatandaşı olarak tabii ki Trump'ın yeniden seçilmesini istiyorum. Çünkü bütün belirtiler Trump'ın yeniden seçilmesi halinde Amerika'nın içine döneceğini işaret ediyor. Trump, Amerika'nın eskimiş ve köhnemiş alt yapısını yenileyeceğini söylüyor. Yeni yollar, hava limanları yapacağını söylüyor. Tabii bir de Trump'ın rakibi Biden'ın hatırlattığı Obama Amerika'sının bizi de rahatsız eden dış siyaset yöntemleri var. Vekalet savaşları, terörizmin desteklenmesi ve istikrarsızlıkların körüklenmesi... Biden bu çizgiden çıkacağını hiç söylemiyor. Ayrıca Biden'ın yardımcısının kim olacağı da hala belli değil.

Boğulan göçmenler

Amerikan siyasetindeki gelişmeleri izlerken, [Van Gölü](#)'ndeki teknede boğulan göçmenlerin sayısının 59'a çıkması teferruat gibi geliyor insana... Ya da Bodrum plajlarındaki güzel vücutlu ve ünlü yıldızlarla ilgili haberler, tabii ki 59 bahtsız göçmenin kaderinden daha fazla ilgi çekicidir.

Ayasofya'da namaz

Türk siyasal yaşamındaki en ilgi çekici durum ise, ana muhalefet yöneticilerinin hangi konulara kilitlenip kurultaylarına yön verecekleridir. Örneğin Ayasofya'da namaz kılınmasının sadece Muharrem İnce'ye görev olarak verilmesi sorunsalı var şu anda CHP'nin gündeminde... Evet... Zor ve karmaşık zamanları yaşıyoruz. Bereket Osmanlı'nın son dönemindeki yenilgiler geçmişte kaldı. O dönemde biz Türkler de sürekli göçmen statüsünde değil miydik?